


Selda KARAVELİ ÇAKIR¹

**Yara Dersi Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Basınç Yarasını Önlemeye Yönelik Tutumu/
Attitude of Nursing Students Taking Wound Course on the Prevention of Pressure Ulcers**

1. Kastamonu Üniversitesi, seldakaraveli@gmail.com 

Gönderim Tarihi | Received: 27.01.2020, Kabul Tarihi | Accepted: 02.08.2021, Yayın Tarihi | Date of Issue:
01.08.2022, DOI: 10.25279/sak.680549

Atf | Reference: "KARAVELİ ÇAKIR, S. (2022). Yara Bakım Dersi Alan Hemşirelik Öğrencilerinin Basınç Yarasını Önlemeye Yönelik Tutumu. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK)*, 7 (2), s.236 - 245"

Öz

Giriş: Basınç ülserleri birçok sağlık hizmeti ortamında hala önemli bir sorundur. Basınç yaralarının önlenmesinde hemşireler anahtar rol oynar ve hemşirelerin olumsuz tutumları koruyucu bakım stratejilerini etkileyebilir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği dersini seçmeli ders olarak alan hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumunu değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışma, bir devlet üniversitesinde 2017-2018/ güz döneminde Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği dersini seçmeli alan 58 hemşirelik öğrencisi ile yapılmıştır. Ders, tek bir öğretim üyesi tarafından teorik olarak yürütülmüştür. Veriler, hemşirelik öğrencilerinin demografik özelliklerini içeren birey tanıtım formu ve basınç ülserlerini önlemeye yönelik tutum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama formu toplam 3 kez uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşire öğrencilerin yaş ortalaması 22.91 ± 2.41 , %79.3'ünün kadın ve %87.9'unun üçüncü sınıf öğrencisi olduğu, %70.7'sinin uygulama alanlarında basınç yarası olan hastaya bakım verdiği saptanmıştır. Öğrenci hemşirelerin basınç ülserlerini önlemeye yönelik tutum ölçeği toplam puan ortalamalarının birinci değerlendirmede 40.51 ± 2.54 , ikinci değerlendirmede 43.92 ± 3.89 , üçüncü değerlendirmede 44.18 ± 2.40 olarak saptanmıştır. Zaman içerisinde öğrenci hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumunu belirlemek üzere yapılan değerlendirmeler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.01$). **Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik olumlu tutuma sahip olduğu, basınç yarası ile ilgili eğitim alma durumunun, basınç yarasını önlemeye yönelik tutumu etkilediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Basınç Yarası, Tutum, Hemşirelik Öğrencisi

Abstract

Introduction: Pressure ulcers is a significant problem in many healthcare settings. Nurses play the key role in prevention of pressure ulcers, and negative attitudes of them may affect preventive care strategies. **Aim:** to investigate attitudes of nurses who take wound ostomy incontinence nursing course, on the prevention of pressure ulcers. **Materials and Methods:** The study was conducted with 58 nursing students, who take wound ostomy incontinence nursing course in the 2017-2018/ autumn semester from a state university. The course was conducted theoretically by a single faculty member. The data were collected by using individual identification form and Attitude Scale towards Pressure Ulcer Prevention (APUP). The data collection form was applied to nursing students 3 times. **Results:** The average age of the nursing students participating in the study was 22.91 ± 2.41 , %79.3% of them was female, 87.9% of them third-year, and 70.7% provided care to the patient with pressure wounds in practice. The total score average in APUP scale of nursing students to prevent

pressure ulcers was 40.51 ± 2.54 in the first assessment; 43.92 ± 3.89 in second assessment, 44.18 ± 2.40 in the third assessment. There was significant difference between the evaluations to determine the attitude of student nurses to prevent pressure sores over time ($p < 0.01$). Conclusion: Nursing students were found to have positive attitude towards preventing pressure ulcer and it was seen that that the state of being educated about pressure ulcers affects the attitude towards preventing pressure ulcer.

Keywords: Pressure Ulcer, Attitude, Nursing Student

1. Giriş

Bilim ve teknolojiye ilerlemelere rağmen sağlık bakım alanlarında yaygın olarak görülen basınç yaraları, sağlık bakım hizmetlerinin problemi olmaya devam etmektedir (Gunningberg ve diğerleri, 2015; Kısacık ve Sönmez, 2019). Avrupa Basınç Ülseri Danışma Paneli (EPUAP) ve Ulusal Basınç Ülseri Danışma Paneli (NPUAP) basınç yarasını; basınç, friksiyon, yırtılma ve diğer faktörlerin sebep olduğu deri ve deri altındaki dokularda meydana gelen lokalize doku zedelenmesi olarak tanımlanmaktadır (EPUAP 2019; NPUAP 2016). Basınç yarası prevelansı üzerine yapılan çalışmaların farklı hasta grupları üzerinde ve farklı metodolojiler kullanılarak yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların sonucuna göre basınç yarası prevelansının Avrupa'da %5.7–28.2, Amerika Birleşik Devletleri'nde % 9.2-17 arasında olduğu bildirilmiştir (Moore, Johanssen ve van Etten, 2013; Clark, Semple, Ivins, Mahoney ve Harding, 2017; Bredesen, Bjero, Gunningberg ve Hofoss, 2015; Garcez ve diğerleri, 2016; Kottner, Wilborn, Dassen ve Lahmann, 2009). Türkiye'de basınç yarası prevelansını belirlemek için yapılan çalışmalarda oranın %2.5 -12.7 arasında olduğu bildirilmiştir (Kısacık ve Sönmez, 2019; Kaşıkçı, Aksoy ve Ay, 2018; İnan ve Öztunç, 2012). Basınç yarası prevelansı sağlık bakım kalitesinin önemli göstergelerinden biridir (Gunningberg ve diğerleri., 2015; Simonetti, Comparcini, Flacco, Di Giovanni ve Cicolini 2015; Aslan ve van Giersbergen, 2016).

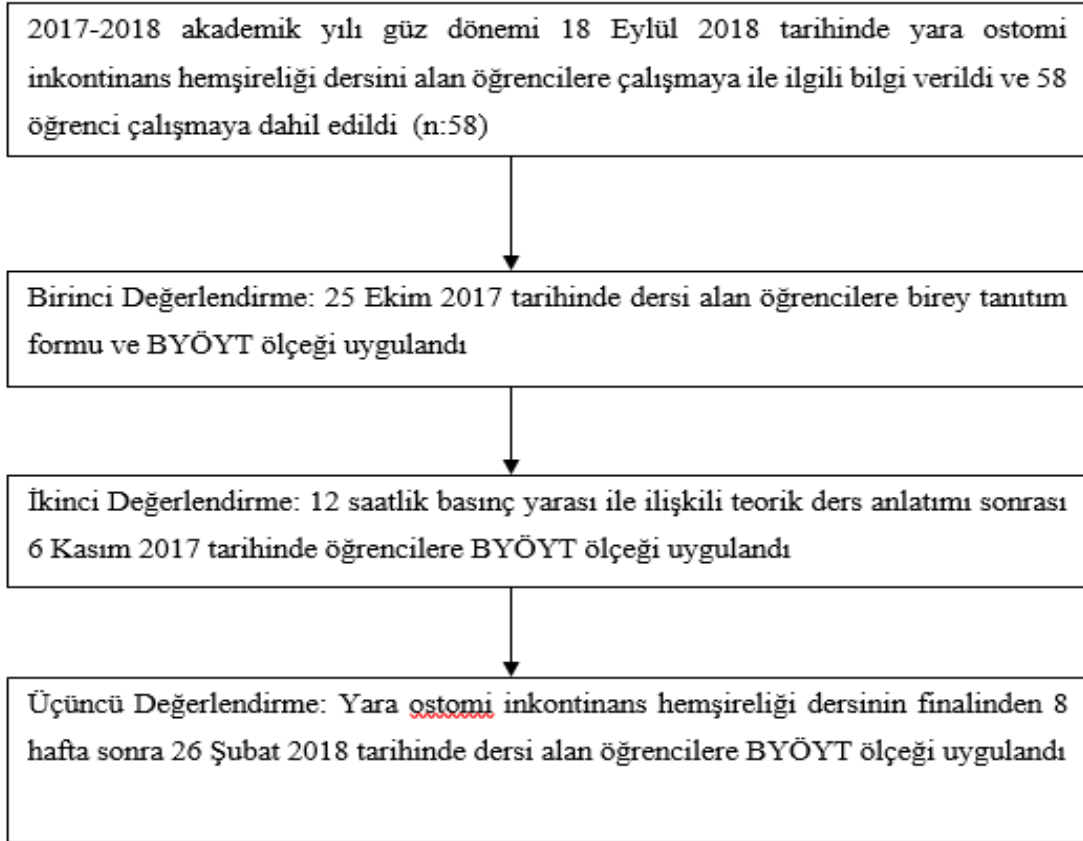
Basınç yaralarının önlenmesinde multidisipliner ekip yaklaşımı önemli olup en etkin yaklaşım, basınç yarasının oluşmadan önlemesidir. Bu nedenle basınç yarası oluşmadan önce verilen önleyici hemşirelik bakımı büyük bir öneme sahiptir (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Çelik ve diğerleri, 2017). Hastaneye yatırılan her hastanın basınç yarası oluşma riskinin değerlendirilmesi ve sonrasında bireye özgü hemşirelik bakımının planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi, basınç yaralarının görülme oranının azalmasına katkı sağlamaktadır (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Mallah, Nassar ve Kurdahi Badr, 2015). Hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik risk değerlendirme araçları dışında etkili bir bakım sağlaması için basınç yarasını önlemeye yönelik bilgi düzeyi önemlidir (Yılmaz, Tüzer ve Tarla, 2019). Bilgi, basınç yarasını önleme sürecinin önemli bir bileşeni olsa da tek başına yeterli olmamaktadır. Bu nedenle basınç yarasını önleme ve tedavide sadece konu ile ilgili bilgi düzeyi değil, hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumları da önemlidir (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Moore ve Cowman, 2015; Beeckman ve diğerleri, 2010; Ünver, Fındık, Özkan ve Sürücü, 2017). Tutum; yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu durumlara karşı bireyin davranışları üzerine yönlendirici bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur (Aslan ve van Giersbergen, 2016). Hemşirelerin basınç yarasını önleme ile ilgili tutumları, yeni bilgiyi klinik uygulamaya geçirme isteği, kaynakların kullanılabilirliği, yeterli ekipman desteği, yönetimin desteği, multidisipliner ekip işbirliği, basınç yarasını önleme sürecinin önemli adımlarını oluşturmaktadır (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Üstün, 2013). Hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik bilgi ve tutumunu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında personel eksikliği, zaman sorunu, ekipman eksikliği, eğitim eksikliği, diğer sağlık çalışanları ile işbirliği eksikliği,

kurum politikalarındaki eksiklik ve hastanın stabil olmaması yer almaktadır (Aslan ve van Giersbergen, 2016) Literatürde hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumlarını değerlendiren çalışmalar, klinik alanda hizmet veren hemşireler (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Beeckman ve diğerleri, 2010; Ünver ve diğerleri, 2017; Charalambous ve diğerleri, 2019) ve hemşirelik bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmış olup (Gunningberg ve diğerleri, 2015; Simonetti ve diğerleri, 2015; Usher ve diğerleri, 2018; Clairi, Miyazaki ve Pieper, 2003; Demarre ve diğerleri, 2011) yara bakım dersi alan öğrenci hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumlarını değerlendiren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle yara bakım dersi alan hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumlarının aldıkları eğitim sonrasında zaman içerisindeki değişiminin belirlenmesi amacı ile bu çalışma planlanmıştır.

2. Gereç ve Yöntemler

Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği seçmeli dersini alan hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumunu değerlendirmek amacı ile tanımlayıcı kesitsel tipte yapılan bu araştırma 2017-2018 akademik yılı güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği dersi, sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde 3 AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) olarak 14 hafta verilmektedir. Ders, tek bir öğretim üyesi tarafından teorik olarak yürütülmüştür. Yara ile ilgili konular dönemin ikinci haftası anlatılmaya başlanmış ve toplam 6 hafta yara ile ilişkili konular anlatılmış olup, bu süre içerisinde derse devamsızlık yapan öğrencilere öğlen arasında konu anlatımı gerçekleştirilmiştir. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden evrenin hepsine ulaşılması hedeflenmiş (N=58), araştırmaya katılmayı kabul eden Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği seçmeli dersini alan 58 hemşirelik öğrencisinin katılımı ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Veri formlarının uygulaması ortalama 10-15 dakika sürmüştür. Araştırmanın verileri Birey Tanıtım Formu ve Basınç Ülserlerini Önlemeye Yönelik Tutum Ölçeği (BÜÖYT) kullanılarak toplanmıştır. Birey tanıtım formunda Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği seçmeli dersini alan hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet, uygulama alanında basınç yarası olan hastaya basınç yarası bakımı verme durumunu değerlendiren 3 soru yer almaktadır. BÜÖYT Beeckman ve arkadaşları tarafından 2010 yılında geliştirilen, Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği Üstün tarafından 2013 yılında yapılmıştır (Beeckman ve diğerleri, 2010; Üstün, 2013). Üstün (2013) tarafından ölçeğin tümü için elde edilen Cronbach Alpha katsayısı 0.714 olarak saptanmıştır (Üstün, 2013). Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) 0.710 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin yeterli güvenilirlikte olduğunu (Cronbach Alpha>0.70) göstermektedir. BÜÖYT ölçeği bireysel yeterliliğe yönelik tutum (1., 2., 3. madde), basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum (4., 5., 6. madde) basınç yarasının etkisine yönelik tutum (7., 8., 9. madde), basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum (10.,11. madde), basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum (12., 13. madde) olmak üzere 5 alt boyut ve toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki 13 maddenin 6 tanesi olumlu, 7 tanesi olumsuz ifadeden oluşmaktadır. Ters kodlanacak maddeler 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13'dür. Ölçeğin değerlendirilmesinde, olumlu ifadeler ölçek maddeleri 1'den 4'e kadar değişen likert tipi puanlama ile (1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Katılıyorum, 4: Kesinlikle katılıyorum) derecelendirilmiştir. BÜÖYT ölçeği bireysel yeterliliğe yönelik tutumdan (min: 3, max: 12 puan), basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutumdan (min: 3, max: 12 puan), basınç yarasının etkisine yönelik tutumdan (min: 3, max: 12 puan), basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutumdan (min: 2, max: 8 puan), basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutumdan (min: 2, max: 8 puan) olmak üzere alınabilecek minimum puan 13, maximum puan 52'dir. BÜÖYTÖ'nin toplam puan ortalamaları yükseldikçe tutumun olumlu olması beklenmektedir. Veri formları hemşirelik öğrencilerine Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği dersi kapsamında

yara bakımı ile ilgili konu anlatımı yapılmadan önce (birinci değerlendirme), eğitim öğretim süresi içerisinde haftada 2 saatlik 6 hafta (toplamda 12 saatlik) yara bakımı ile ilgili konu anlatımı yapıldıktan sonra (ikinci değerlendirme) ve Yara Ostomi İnkontinans Hemşireliği dersi finalinden 8 hafta sonra (üçüncü değerlendirme) toplam 3 kez uygulanmış ve veriler elde edilmiştir (Şekil 1).



Şekil 1. Çalışma Akış Şeması

Verilerin istatistiksel analizi IBM SPSS Statistics 23 istatistik yazılım paketi kullanılarak yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde kategorik değişkenler için sayı ve yüzde, sayısal değişkenler için ortalama, standart sapma ve ölçek puan ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız grup t testi, tekrarlı ölçümlerde tek yönlü anova testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

2.1. Araştırmanın Etik Boyutu

BÜÖYTÖ'nin kullanımı için Üstün'den e-posta yoluyla izin alınmış, araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için Kastamonu Üniversitesi Fen, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan (09/10/2018 tarih 16498365-050-E.40440 sayılı yazısı) yazılı onay ve çalışmaya katılan öğrenci hemşirelerden sözlü onam alınmıştır. Çalışmada Helsinki Bildirgesi'ne uygun hareket edilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 21.10 ± 1.92 , çoğunluğunun (%79.3) kadın ve üçüncü sınıf (%87.9) öğrencisi olduğu, %70.7'sinin uygulama alanlarında basınç yarası olan hastaya bakım verdiği saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri

Değişkenler	Ortalama	SS
Yaş (Ort±SS)	22.91	2.41
	n	%
Cinsiyet n (%)		
Kadın	46	79.3
Erkek	12	20.7
Eğitim yılı		
3. Sınıf	51	87.9
4. Sınıf	7	12.1
Uygulama alanında basınç yarası olan hastaya bakım verme durumu n (%)		
Evet	41	70.7
Hayır	17	29.3

Yara bakım dersi alan hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutum ölçeği alt boyutlarından aldıkları puan ve ölçek toplam puan ortalamaları Tablo 2'de yer almaktadır. Hemşirelik öğrencileri yara bakımı ile ilgili konu anlatımı yapılmadan birinci değerlendirmede en düşük puanı "Basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum" alt boyutundan (6.06 ± 0.91), en yüksek puanı "Basınç yarasının etkisine yönelik tutum" alt boyutundan (10.87 ± 1.21); ikinci değerlendirmede en düşük puanı "Basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum" alt boyutundan (6.62 ± 1.21); en yüksek puanı "Basınç yarasının etkisine yönelik tutum" alt boyutundan (10.98 ± 1.83), üçüncü değerlendirmede en düşük puanı "Basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum" alt boyutundan (6.46 ± 1.04), en yüksek puanı "Basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum" alt boyutundan (11.08 ± 0.97) almışlardır. Yapılan istatistiksel değerlendirmeye göre hemşirelik öğrencilerinin yaş, cinsiyet ve uygulama alanında basınç yarası olan hastaya bakım vermiş olma durumu BÜÖYTÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmamıştır ($p > 0.05$). Zaman içerisinde öğrenci hemşirelerin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumunu belirlemek üzere yapılan değerlendirmeler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.01$) (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin BÜÖYTÖ* Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek Alt boyutları	Birinci Değerlendirme (Teorik eğitim öncesi)	İkinci Değerlendirme (12 saatlik teorik anlatım sonrası)	Üçüncü Değerlendirme (Dersin finalinden 8 hafta sonra)
	$\bar{x} \pm S^{***}$	$\bar{x} \pm S$	$\bar{x} \pm S$
Bireysel yeterliliğe yönelik tutum	7.68 ± 1.04	8.51 ± 1.09	8.62 ± 0.98
Basınç yarasını önleme önceliğine yönelik tutum	9.68 ± 1.44	10.84 ± 1.03	11.08 ± 0.97
Basınç yarasının etkisine yönelik tutum	10.87 ± 1.21	10.98 ± 1.83	10.94 ± 1.13
Basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum	6.18 ± 1.13	6.62 ± 1.21	7.06 ± 0.76
Basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum	6.06 ± 0.91	6.93 ± 0.72	6.46 ± 1.04
Toplam Puan**	40.51 ± 2.54^a	43.89 ± 3.86^b	44.18 ± 2.40^b

*BÜÖYTÖ: Basınç ülselerinin önlemeye yönelik tutum ölçeği, **Tek Yönlü Anova, a, b: Aynı satırdaki ortalamalar birbirinden farklıdır ($p < 0.01$), *** \bar{x} : Ortalama S: Standart Sapma

4. Tartışma

Basınç yarasının oluşmadan önlenmesi en etkin girişimdir ve bu nedenle basınç yarası oluşmadan önce verilen önleyici hemşirelik bakımı öncelikli öneme sahiptir. Hemşirelerin basınç yarasını önleme ile ilgili bilgi, tutum ve uygulamaları; basınç yarasının önemini farkındalığını artırmakta, bilinçli karar vermeyi ve hemşirelik bakım kalitesini geliştirmeyi sağlamaktadır (Aslan ve van Giersbergen, 2016). Eğitim ve bilgi düzeyinin basınç yarasını önlemede önemli olduğu, fakat tek başına yeterli olmadığı bilinmektedir. Var olan bilginin uygulamaya aktarılabilmesi hemşirelik öğrencilerinin tutumlarını etkileyebilmektedir (Kısacık ve Sönmez, 2019; Aslan ve van Giersbergen, 2016; Garrigues, Cartwright ve Bliss, 2017). Tutumlar, zaman içinde yaşanan deneyimler ya da olaylar sonucunda değişerek bireylerin kararlarını değiştirebilir (Üstün, 2013). Basınç yarasının önlenmesine yönelik tutumun olumlu olması sağlık kurumlarında iyi sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır (Tolulope, Akinwande, Funmilayo ve Obialor, 2018). Bu çalışma, yara bakımı ile ilişkili eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik olumlu tutumları olduğunu göstermektedir. Basınç yarasını önlemeye yönelik eğitim alan hemşirelik öğrencilerinin tutumlarının zaman içerisinde daha olumlu olduğu saptandı. Çalışmanın bu bulgusu, aynı tutum ölçeği kullanılarak Avustralyalı hemşirelik öğrencileri (40.51/52) (Usher ve diğerleri, 2018) ve İtalyan hemşirelik öğrencileri ile yapılan (39.9/52) (Simonetti ve diğerleri, 2015) çalışma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra çalışmadan elde edilen pozitif tutum bulgusu, aynı tutum ölçeği kullanılarak hemşireler üzerinde yapılmış olan çalışma bulguları ile de benzerlik göstermektedir (Aslan ve van Giersbergen, 2016; Unver ve diğerleri, 2017; Tolulope ve diğerleri, 2018). Bu çalışmanın bulgularında hemşirelik öğrencilerinin en düşük puanı, birinci ve üçüncü değerlendirmede basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum alt boyutundan, ikinci değerlendirmede basınç yarasını önlemede kişisel sorumluluğa yönelik tutum alt boyutundan almışlardır. Usher ve ark. 2018 Avustralyalı hemşirelik öğrencileri ile, Kısacık ve ark. 2020 Türk hemşirelik öğrencileri ile, Simonetti ve ark. 2015 İtalyan hemşirelik öğrencileri ile aynı tutum ölçeğini kullanarak yapmış oldukları çalışmalarında öğrencilerin en düşük puanı, kişisel sorumluluğa yönelik tutum alt boyutundan aldıklarını saptamışlardır (Usher ve diğerleri, 2018; Kısacık ve Sönmez, 2019; Simonetti ve diğerleri, 2015). Ülkemizdeki hemşirelik lisans programlarında eğitim gören öğrenci sayısı son iki yılda yaklaşık 6,2 kat artarak 71538'e ulaşmıştır (Hemşirelik Lisans Eğitimi Çalıştay Sonuç Raporu, 2017). Yapılan bu çalışmada hemşirelik öğrencileri kişisel sorumluluğa yönelik tutum ve basınç yarasını önlemenin etkinliğine yönelik tutum alt boyutundan düşük puan almışlardır. Klinik uygulama ortamlarında yoğun iş yükü ve zaman kısıtlılığı nedeniyle öğrencilerin istenmemesi, öğrencilere rehberlik ve destek sağlanamaması, öğrencilerin hasta bakımına aktif katılımlarının kısıtlanması ve öğrencilerin eğitim amaçlı olmayan işlerde çalıştırılması gibi durumlar ortaya çıkmaktadır (Hemşirelik Lisans Eğitimi Çalıştay Sonuç Raporu, 2017). Ayrıca klinik alanda basınç yarası olan hastaya bakım vermede aldıkları eğitim ile ilişkili bakım verilmemesi ve basınç yarası olan hastaya bakım verilirken daha az sorumluluk almalarından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Yapılan bu çalışmada zaman içerisinde hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p < 0.01$). Yara bakımı ile ilişkili eğitim alma durumunun hemşirelik öğrencilerinin tutumunu etkilediği düşünülmüştür. Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin yara bakımı ile ilgili eğitimi yeni almış olmaları nedeni ile öğrencilerin basınç yarasını önlemeye yönelik bilgi düzeyi değerlendirilmemiştir. Bu durum çalışmanın sınırlılığını oluşturmuştur.

5. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumlarının olumlu olması, basınç yarasının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına ve hemşirelik bakım kalitesinin artmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik tutumu değerlendirilmiş olup, çalışmanın daha büyük örneklem grubunda hemşirelik öğrencilerinin basınç yarasını önlemeye yönelik bilgi düzeyinin ve tutumunun bir arada değerlendirildiği çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Aslan, A.ve van Giersbergen, M. Y. (2016). Nurses' attitudes towards pressure ulcer prevention in Turkey. *Journal of Tissue Viability*, 25(1), 66-73. doi:10.1016/j.jtv.2015.10.001
- Beeckman, D., Vanderwee, K., Demarré, L., Paquay, L., Van Hecke, A., & Defloor, T. (2010). Pressure ulcer prevention: development and psychometric validation of a knowledge assessment instrument. *Int J Nurs Stud*, 47(4), 399-410. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2009.08.010>.
- Bredesen, I. M., Bjørro, K., Gunningberg, L., & Hofoss, D. (2015). The prevalence, prevention and multilevel variance of pressure ulcers in Norwegian hospitals: a cross-sectional study. *Int J Nurs Stud*, 52(1), 149-56. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2014.07.005>.
- Caliri, L. M. H., Miyazaki, M. Y., & Pieper, B. (2003). Knowledge of pressure ulcers by undergraduate nursing students in Brazil. *Ostomy Wound Manag*, 49(3), 54-63.
- Charalambous, C., Koulouri, A., Roupa, Z., Vasilopoulos, A., Kyriakou, M., & Vasiliou, M. (2019). Knowledge and attitudes of nurses in a major public hospital in Cyprus towards pressure ulcer prevention. *J Tissue Viability*, 28(1), 40-5. <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2018.10.005>.
- Clark, M., Semple, M. J., Ivins, N., Mahoney, K., & Harding, K. (2017). National audit of pressure ulcers and incontinence-associated dermatitis in hospitals across Wales: a cross sectional study. *BMJ Open*, 7(8), e015616. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-015616>.
- Çelik, S., Dirimeşe, E., Taşdemir, N., Aşık, Ş., Demircan, S., Eyican, S., & Güven, B. (2017). Hemşirelerin Bası Yarasını Önleme ve Yönetme Bilgisi. *Bakırköy Tıp Dergisi*, 13(3), 133-139. doi: 10.5350/BTDMJB201713305
- Demarré, L., Vanderwee, K., Defloor, T., Verhaeghe, S., Schoonhoven, L., & Beeckman, D. (2011). Pressure ulcers: knowledge and attitude of nurses and nursing assistants in Belgian nursing homes. *J Clin Nurs*, 21(9-10), 1425-34. <https://doi.org/10.1111/j.13652702.2011.03878.x>.
- European Pressure Ulcer Advisory Panel (EPUAP). (2019). Pressure ulcer terminology. <http://www.epuap.org/news/pressure-ulcer-terminology/>. Accessed 26 November
- Garcez Sardo, P. M., Simões, C. S., Alvarelhão, J. J. ve diğerleri. (2016). Analyses of pressure ulcer point prevalence at the first skin assessment in a Portuguese hospital. *J Tissue Viability*, 25(2), 75-82. <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2016.02.006>.

- Garrigues, L. J., Cartwright, J. C., & Bliss, D. Z. (2017). Attitudes of nursing students about pressure injury prevention. *J Wound Ostomy Cont Nurs*, 44(2), 123-8. <https://doi.org/10.1097/WON.0000000000000302>.
- Gunningberg, L., Mårtensson, G., Mamhidir, A. G., Florin, J., Muntlin Athlin, Å., & Bååth, C. (2015). Pressure ulcer knowledge of registered nurses, assistant nurses and student nurses: a descriptive, comparative multicentre study in Sweden. *International wound journal*, 12(4), 462-468. doi: 10.1111/iwj.12138
- Hemşirelik Lisans Eğitimi Çalıştayı Sonuç Raporu, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 23.11.2017 Ankara. Erişim Adresi: https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Hemsirelik_Lisans_Egitimi_Calistayi_Sonuc_Raporu.pdf
- Inan, D. G. ve Oztunç, G. (2012). Pressure ulcer prevalence in Turkey: a sample from a university hospital. *J Wound, Ostomy Cont Nurs*, 39(4), 409-13. <https://doi.org/10.1097/WON.0b013e31825825b1>.
- Kaşıkçı, M., Aksoy, M., & Ay, E. (2018). Investigation of the prevalence of pressure ulcers and patient-related risk factors in hospitals in the province of Erzurum: a cross-sectional study. *J Tissue Viability*, 27(3), 135-40. <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2018.05.001>.
- Kısacık, O. G. ve Sönmez, M. (2020). Pressure ulcers prevention: Turkish nursing students' knowledge and attitudes and influencing factors. *Journal of Tissue Viability*, 29(1), 24–31. <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2019.11.003>
- Kottner, J., Wilborn, D., Dassen, T., & Lahmann, N. (2009). The trend of pressure ulcer prevalence rates in German hospitals: results of seven cross-sectional studies. *J Tissue Viability*, 18(2), 36-46. <https://doi.org/10.1016/j.jtv.2009.02.002>.
- Mallah, Z., Nassar, N., & Kurdahi Badr, L. (2015). The effectiveness of a pressure ulcer intervention program on the prevalence of hospital acquired pressure ulcers: controlled before and after study. *Appl Nurs Res*, 28(2), 106-13. <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2014.07.001>.
- Moore, Z. E. ve Cowman, S. (2015). Repositioning for treating pressure ulcers. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 5(1), 1-19. doi: 10.1002/14651858
- Moore, Z., Johanssen, E., & van Etten, M. (2013). A review of PU prevalence and incidence across Scandinavia, Iceland and Ireland. *J Wound Care*, 22(7), 361-2. <https://doi.org/10.12968/jowc.2013.22.7.361>. 364-8.
- National Pressure Ulcer Advisory Panel. (2016). National Pressure Ulcer Advisory Panel (NPUAP) announces a change in terminology from pressure ulcer to pressure injury and updates the stages of pressure injury. (Accessed November 2019).
- Simonetti, V., Comparcini, D., Flacco, M. E., Di Giovanni, P., & Cicolini, G. (2015). Nursing students' knowledge and attitude on pressure ulcer prevention evidence-based guidelines: a multicenter cross-sectional study. *Nurse education today*, 35(4), 573-579. doi.org/10.1016/j.nedt.2014.12.020.
- Tolulope, E. D., Akinwande, F. A., Funmilayo, O. E., & Obialor, B. A. (2018). Descriptive, cross-sectional study to assess pressure ulcer knowledge and pressure ulcer



prevention attitudes of nurses in a tertiary health institution in Nigeria. *Ostomy Wound Manag*, 64(6), 24-8. <https://doi.org/10.25270/owm.2018.6.2428>.

Usher, K., Woods, C., Brown, J., ve diğerleri. (2018). Australian nursing students' knowledge and attitudes towards pressure injury prevention: A cross-sectional study. *International journal of nursing studies*, 81, 14-20. doi: 10.1016/j.ijnurstu.2018.01.015

Ünver, S., Fındık, Ü. Y., Özkan, Z. K., & Sürücü, Ç. (2017). Attitudes of surgical nurses towards pressure ulcer prevention. *Journal of tissue viability*, 26(4), 277-281. doi: 10.1016/j.jtv.2017.09.001

Üstün, Y. (2013). Basınç ülserlerini önlemeye yönelik tutum ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, T., Tüzer, H., & Tarla, A. (2019). Basınç yaralarının önlenmesinde hemşirelerin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 4(3), 211-224.

Beyanlar

Çalışma için Kastamonu Üniversitesi Fen, Mühendislik ve Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan (09/10/2018 tarih 16498365-050-E.40440 sayılı yazısı), BÜÖYTÖ'nin kullanımı ile ilgili Üstün'den e-posta yoluyla izin alınmış, çalışmaya katılan öğrenci hemşirelerden sözlü onam alınmıştır. Çalışmada Helsinki Bildirgesi'ne uygun hareket edilmiştir. Çalışmada herhangi bir kurum/kuruluş/şahıstan herhangi türde destek alınmamıştır. Yazar ve birinci derece yakınları arasında herhangi bir maddi- manevi çıkar ilişkisi bulunmamaktadır. Çalışma tezden üretilmemiş olup, sözel bildiri olarak 21. Ulusal Cerrahi Kongresi 16. Cerrahi Hemşireliği Kongresi'nde (11-15 Nisan 2018 Antalya) sunulmuş ve bildiri kitabında özet olarak basılmıştır.

Extended Abstract

Introduction: Pressure ulcers still remain a significant problem in many healthcare settings. Poor knowledge and negative attitudes toward pressure ulcer prevention could undesirably affect preventive care strategies. Adequate knowledge to guidelines and positive attitudes toward pressure ulcer prevention are crucial aspects to guide healthcare workers, especially nurses, that allows correct application of adequate prevention to patients and reduction of rates of pressure ulcer and hospitalization, morbidity of patients, and financial costs. Nurses play the key role in prevention of pressure ulcers, and negative attitudes of them may affect preventive care strategies. Aim: This study aims to investigate attitudes of nurses who take wound ostomy incontinence nursing course from the faculty of health sciences of a state university, on the prevention of pressure ulcers. Methods: This descriptive study was conducted with 58 nursing students, who take wound ostomy incontinence nursing course in the 2017-2018 academic year fall semester from the nursing department of the faculty of health sciences of a state university. The course was conducted theoretically by a single faculty member. The data were collected by using individual identification form and Attitude Scale towards Pressure Ulcer Prevention. The data collection form was applied to nursing students 3 times before giving lectures about wound care, after 2 hours 6 weeks (total 12 hours) of issues related to wound care in the lecture (total 12 hours) and 8 weeks after the final of wound ostomy and incontinence nursing course. The IBM SPSS Statistics 23 program was used in the data analysis. In data evaluation, descriptive statistics (mean,

standart deviation, median) and independent group t test were used to compare scale mean scores and one-way anova test was used for repeated measures. Written permissions for ethical considerations and Attitude Towards Pressure Ulcer Prevention Instrument permission were obtained. Results: The average age of the nursing students participating in the study was 22.91 ± 2.41 , %79.3% of them were female, 87.9% of them third year, and 70.7% provided care to the patient with pressure wounds in practice. The total score average in APUP scale of nursing students to prevent pressure ulcers was 40.51 ± 2.54 in the first assessment; 43.92 ± 3.89 in second assessment, 44.18 ± 2.40 in the third assessment. There was significant difference between the evaluations to determine the attitude of student nurses to prevent pressure sores over time ($p < 0.01$). Conclusion and Recommendations: In everyday clinical practice nurses are responsible for providing safe, person-centered, evidenced-based care, however, it is important to consider how to best develop research knowledge and utilization skills in undergraduate nursing students. This study provides an exploration of nursing students attitudes toward pressure ulcer prevention. Nursing students were found to have positive attitude towards preventing pressure ulcer and it was seen that the education about pressure ulcer affects the attitude towards preventing pressure ulcer. As a result, the positive attitudes of nursing students towards preventing pressure ulcer will contribute to taking the necessary precautions to prevent pressure ulcer and to increase the quality of nursing care.